

חינוך לחיים

פרשת תולדות

"ויאהב יצחק את עשיו"

מכך שיצחק לא גירש את עשו, כפי שאברהם אבינו גירש את ישמעאל - ניתן ללמוד יסוד גדול בתורת החינוך: כל זמן שהבן חולק כבוד לאביו ולאמו, למוריו ולרבותיו, אפילו אם הוא רשע ועושה כן מתוך צביעות ורמאות, עדיין יש תקווה שביום מן הימים ישמע למוסריהם וישוב מדרכו הרעה. לכן, על אף שיצחק אבינו ידע והכיר את מהותו של עשו, הוא לא גירשו מעליו, כיון שלא היתה בו חציפות, אלא אדרבה, הציג את עצמו כירא שמים. משום כך הראה לו יצחק אהבה, מתוך ציפייה שהחיצוניות תשפיע על הפנימיות, ובסופו של דבר יחזור בתשובה. ברוח זו היה אומר המשגיח רבי אליהו לופיאן זצ"ל, כי כל עוד הבחור משקר למשגיח ומתרץ בפניו באמתלות שונות מפני מה אינו קם לתפילה, יש בכך סימן טוב ואפשר עוד להצילו. אבל אם הוא מורד חלילה ואומר: 'עזוב אותי ממנו...', זו כבר בעיה שקשה לפותרה. על פי זאת ניתן לבאר מדוע אצל יצחק נקט הכתוב בלשון "ויאהב", ולא אמר "אוהב" בפשטות, כמו אצל רבקה? אלא, שלשון "ויאהב" רומזת לכך שלא היתה זו אהבה טבעית הבאה מאליה, אלא היתה כאן פעולה יזומה. יצחק הכריח את עצמו לאהוב את עשו והתאמץ לשם כך. למרות שהיה יודע את מעשיו הרעים, בתקווה שבבוא העת ישוב בתשובה שלימה.

כאשר אנו רואים ילד בנפילה – עלינו להעניק לו אהבה. אהבה גדולה ויתירה. אין גבול לאהבה שאפשר לתת! ואין יותר מדי אהבה לילד. כמובן שיש לנהוג בשימת לב באשר לדרכי ההתנהגות והביטוי של אותה אהבה, אבל כל צעד שננקוט, צריך לבוא מתוך אהבה גדולה.

עלינו כהורים לזכור, הילד הזה הוא של הקב"ה שהופקד בידינו. יש לו מסלול חיים אותו עליו לעבור. תפקידנו הראשוני והבסיסי הוא לתת לו אהבת אב ואם ללא שום תנאים, לא משנה כמה נחת הוא נותן לנו, אהבת אב ואם היא צורך בסיסי לנפש כמו חמצן לגוף, ללא אהבה - הנפש נפגעת באופן חמור ביותר. לכן אנחנו חייבים לתת לו את התחושה הזו של אהבה ללא תנאים. לא קיבלנו ילד מהקב"ה בשביל שיתן לנו כבוד ונחת, קיבלנו ילד מהקב"ה למילוי תפקידינו בעולם וזו השליחות שלנו דבר ראשון לאהוב אותו ללא שום תנאי. בדיוק כמו שאם נולד לאדם ילד פגוע גופנית או מוחית, הוא מבין שזו שליחות מאת השם, לגדל את הילד הזה בעולם ולתת לנשמה הזו את מה שהיא צריכה, אדרבה, לפעמים ילד פגוע כזה אוהבים עוד יותר משאר הילדים, דוקא בגלל הנתנה הגדולה שנותנים לו שיוצרת אהבה, כך הוא בילד פגוע מבחינה רוחנית הדבר הראשון לו הוא זקוק הוא אהבה ללא תנאים. אבל איך?! איך אני יכול לאהוב אותו?? טוען האבא בכעס. אחרי כל מה שהוא עושה, אחרי כל הבושות הללו איך אפשר לאהוב אותו?

והתשובה היא כמו יצחק אבינו שאהב את עשו, ודאי שנאמרו בענין זה סודות גדולים ועצומים, אך אין מקרא יוצא מידי פשוטו. איך יתכן? מה מצא יצחק בעשו? התשובה היא, כאשר יש לאדם בן שנותן לו נחת כמו יעקב אבינו, שם אין זה חכמה לאהוב אותו, שם האהבה היא אהבה התלויה בדבר, שם הקב"ה אוהב אותי ונותן לי ומשפיע עלי, שם הקב"ה כביכול משרת אותי. אבל כאשר ח"ו הילד לא עושה נחת הרי שהאהבה שלי אליו היא אהבה אמיתית, אהבה שאינה תלויה בדבר, בהתנהגות זו אני עובד את הקב"ה, אני מגדל את הילד שלו למרות שזה כל כך קשה לאהוב את הילד שעושה לי בושות כאלה גדולות, אני מקבל יסורים באהבה ומבין שזו שליחותי בעולם, בשליחות זו אני עובד את השם, לא הקב"ה משרת אותי. זו הסיבה שיצחק אוהב את עשו.

מן הרב שך אמר פעם להורה שהתאונן בפניו, כדלהלן: יש לו עשרה ילדים, תשעה מהם הם אוצר של נחת, אבל אחד עושה לו בעיות וצרות כנגד כולם, אמר לו הרב שך, לך יש ילד אחד בלבד, התשעה ילדים האחרים הם של הקב"ה, מה השקעת בהם? קבלת אותם על מגש של כסף, שם הקב"ה נתן לך את הילד, הילד "שלך" שהוא באמת "שלך" לנצח נצחים זהו הילד שבו אתה משקיע את תמצית דמך, הילד שעל ידו אתה עובד את השם. ממילא הדבר החמור ביותר הוא "לאבד את הראש" גם במצב קשה כזה צריך לזכור: אני בשליחות! הילד הזה הוא בן של הקב"ה, אם אחד מגדולי הדור היה בוחר בי לגדל את בנו ה"מיוחד", הייתי מאושר על הזכיה, לא הייתי מרגיש בושה, אלא שמח בזה שאותו אדם גדול מצא בי מחנך ראוי, כך לפחות אני צריך לשמוח בזה שהקב"ה בחר בי לגדל את הנשמה הבעייתית והרגישה הזו.

מסופר על רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל, שאחד מבניו סר מדרך התורה והמצוות ויצא לתרבות רעה. אף על פי כן, הוא נהג עמו כיתר בניו, הניח לו לגור בביתו, לא הפלה בינו לבין אחיו והשתדל תמיד להראות לו חיבה ואהבה. הכל היו מתפללים מדוע הרבי אוהב כל כך את בנו ואינו מסלקו מביתו, על אף שסטה מדרך התורה והמצוות. כאשר חש רבי מאיר בתמיהת סובביו, פתח ואמר: "דעו לכם כי אני משאיר את בני בביתי ומראה לו אהבה וידידות, כדי שאוכל להתפלל לפני בורא העולם ולהעלות בפניו טענה ניצחת וחשובה עד מאוד: ריבונו של עולם, יהי רצון מלפניך שתתנהג עם בניך במידת החסד והרחמים, כפי שאני הקטן נוהג בבני זה. שהרי אף על פי שסר מן הדרך ומתנהג ברשעות, אני נוהג עימו בחסד, בחמלה וברחמים. איני דוחה אותו, אלא מקרבו בעבותות האהבה. כך גם אתה, מלך רחום וחנון, אף על פי שבניך סרו מן הדרך, רחם עליהם כאב על בנים, נהג עימם בחסד וברחמים וקרוב אליך באהבה

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com